

DATUM
2010-02-24
ERT DATUM
2009-12-10

DIARIENR
2009/262-4
ER BETECKNING
S2009/9762/HS

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Förslag på en oberoende granskningsfunktion för hälso- och sjukvården

I budgetpropositionen för 2010 aviserade regeringen att man avser att inrätta en nationell, oberoende granskningsfunktion för analys och utvärdering av hälso- och sjukvården under 2010. För perioden 2010–2012 bedöms 42 miljoner kronor täcka behoven för ändamålet. Därefter beräknas behovet uppgå till högst 22 miljoner kronor per år. Det är således dessa medel som den nya granskningsfunktionen har till sitt förfogande.

Arbetsgruppen har i sin rapport föreslagit att den nya granskningsfunktionen inrättas i form av en statlig myndighet kallad Institutet för uppföljning och utvärdering inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. I rapporten finns även definition av uppgifter för den nya myndigheten. Förslagen i rapporten innebär sammantaget att myndigheten får ett vitt uppdrag med hög ambitionsnivå och som har den enskilde medborgaren som primär målgrupp. Institutet för uppföljning och utvärdering inom hälso- och sjukvård och socialtjänst föreslås i ett inledningsskede ha fyra verksamhetsgrenar:

- Uppföljning av hur väl hälso- och sjukvården totalt sett fungerar och analys av effekter av större satsningar och reformer på systemets makro-nivå.
- Beskrivning och jämförande analys av kvaliteten på olika vårdenheter.
- Kommunikation med de primära målgrupperna; patienter och medborgare.
- Modell- och metodutveckling samt internationell samverkan.

Det framgår av remissen att regeringen har för avsikt att tillsätta en organisationskommitté som under 2010 får i uppdrag att organisera och bemanna den nya myndigheten. De synpunkter som kommer in under remissbehandlingen av arbetsgruppens förslag kommer att tas tillvara bl.a. vid framtagandet av direktiven till organisationskommittén.

Statskontorets synpunkter

Statskontoret anser att arbetsgruppens rapport har fundamentala brister som gör att den kan ifrågasättas som underlag för inrättande av den nya myndigheten.

Risk att förslagen gör det svårare för medborgarna att se att se vem som har ansvaret för att åtgärda brister i vården

Det finns enligt Statskontorets mening en målkonflikt mellan det föreslagna uppdraget för den nya statliga myndigheten, uppdraget för andra statliga myndigheter som verkar inom hälso- och sjukvårdsområdet och landstingens och kommunernas ansvar för en god hälso- och sjukvård. Det saknas en analys kring frågan om ansvaret för att åtgärda problem och brister som påtalas i den nya myndighetens uppföljningar och utvärderingar. Den nya myndigheten har enligt förslaget inga befogenheter att genomdriva förbättringar varken hos sjukvårdshuvudmännen eller hos andra statliga myndigheter inom hälso- och sjukvårdsområdet. Det finns enligt Statskontorets mening en uppenbar risk att ett inrättande av den nya myndigheten, med det föreslagna uppdraget, skulle göra det mer komplicerat för medborgarna att förstå de olika statliga myndigheternas ansvar för hälso- och sjukvården i relation till landstingens/kommunernas ansvar i hälso- och sjukvårdssystemet.

Frågor som kräver ytterligare beredning

I den fortsatta beredningen krävs det klarlägganden och avgränsningar av den nya myndighetens uppdrag och hur detta förhåller sig till redan befintliga myndigheters ansvar och hälso- och sjukvårdshuvudmännens ansvar för en god vård. En viktig fråga att beakta i den fortsatta beredningen är den tillsynsreform, inom den statliga tillsynen över hälso- och sjukvård och socialtjänst som trädde i kraft den 1 januari år 2010. Statskontoret menar att det är viktigt att analysera det statliga åtagandet inom hälso- och sjukvård och socialtjänst sett utifrån ett helhetsperspektiv. I en sådan analys är det viktigt att beakta hur statlig tillsyn, normering, uppföljning och utvärdering samspelar med varandra för att utforma en optimal ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter. Andra frågor som kräver ytterligare belysning är konsekvenserna av att överföra Epidemiologiskt Centrum vid Socialstyrelsen till Institutet för uppföljning och utvärdering inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Arbetsgruppen har i sin rapport lyft fram Socialstyrelsens roll för utvecklingsarbetet inom hälso- och sjukvården som ett problem. Statskontoret menar att det behövs en fortsatt analys kring statens roll för utveckling av hälso- och sjukvården. Går det t.ex. att utveckla och förtydliga statens roll för utvecklingsarbetet genom förtydligande av Socialstyrelsens uppdrag i myndighetsinstruktionen?

Förslagen saknar koppling till reserverade medel

En ytterligare brist är att förslagen i rapporten saknar koppling till reserverade medel. Det går inte, enligt Statskontorets mening, att utifrån rapporten se att den föreslagna verksamheten, med angiven ambitionsnivå, ryms inom reserverade medel. Det behövs därför ett bättre beslutsunderlag även vad gäller de ekonomiska konsekvenserna.

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Mikael Halápi och utredare Arne Lund, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Arne Lund